

FLAGA

BIULETYN POLSKIEGO TOWARZYSTWA WEKSYLOLOGICZNEGO

ISSN 1509-2429

Jacek Skorupski

Numer 19/20
styczeń-kwiecień
2002

TĘCZA TĘCZY NIERÓWNA

Inspiracją do podjęcia tematu był fakt umieszczenia na szczycie okazałego budynku w centrum Warszawy, tzw. Banku pod Orłami przy ul. Jasnej, flagi w barwach pasów tęczy (rys. 1).

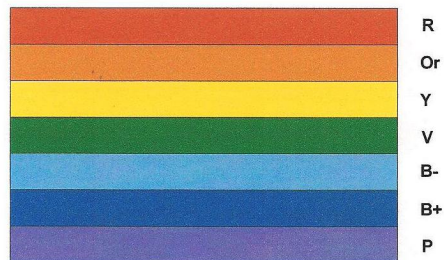
Rys. 1 Flaga na „Banku pod Orłami”

W budynku mieści się obecnie m. in. Krajowa Rada Spółdzielcza. Flaga powiewająca nad ulicą Jasną, to symbol ruchu spółdzielczego, przyjęty w 1925 roku przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Spółdzielcze (ICA – International Co-operative Alliance).

Organizacja ta, mająca swą siedzibę w Genewie, założona została w 1895 r. Jest to międzynarodowe pozarządowe stowarzyszenie grupujące narodowe i międzynarodowe organizacje spółdzielcze z wielu dziedzin: rolnictwa, bankowości, ubezpieczeń, przemysłu, rybołówstwa, turystyki itd. ICA ma ponad 230 członków w ponad stu krajach, reprezentujących ponad 700 mln spółdzielców z całego świata. W 1946 r stała się ona pierwszą pozarządową organizacją, która uzy-

skaała status doradcy przy Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Flaga spółdzielców składa się z 7 równych pasów poziomych (rys. 2).

Rys. 2 Flaga ICA

Nie są ustalone proporcje płata. Ta, którą podnosi Krajowa Rada Spółdzielcza ma proporcje ok. 1:3. Symbolika tęczowych barw, to nadzieja, harmonia i pokój. Sama tęcza symbolizuje drogę lub bramę do lepszego świata. Jest to symbol ogólnosiwiatowy, tak jak tęczę można zaobserwować w każdym zakątku ziemi.

Według niektórych autorów także każdy z kolorów ma swoje znaczenie:

R (czerwony) – oznacza odwagę,

Or (pomarańczowy) – symbolizuje szanse, wizję możliwości,

Y (żółty) – wyzwanie rozniecone przez młodość,

V (zielony) – dążenie do wzrostu liczby spółdzielców,

B(-) – (jasnoniebieski) – oznacza dalekie horyzonty, potrzebę edukacji, a także jedność ludzi na całym świecie,

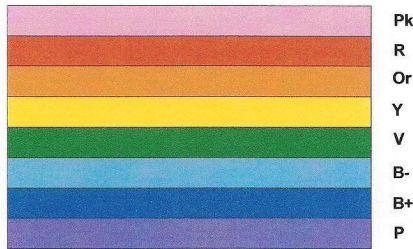
B (+) – (ciemnoniebieski) – reprezentuje tych, którym powodzi się gorzej i którzy mogą pomóc sobie przez kooperację (spółdzielczość),
P – (fioletowy) – to serdeczność, piękno i przyjaźń.

Tęczowa flaga ruchu spółdzielczego powstała z inicjatywy prof. Karola Gide, wybitnego francuskiego spółdzielcy. Po raz pierwszy była użyta, jako dekoracja pawilonu spółdzielczego, na wystawie w Gandawie w 1924 r. Entuzjastycznie przyjęta, została uznana za oficjalny symbol ruchu spółdzielczego przez Radę Wykonawczą ICA na początku 1925 r. Nigdy nie była nigdzie zarejestrowana ani zastrzeżona.

Flaga ruchu spółdzielczego – może niezbyt często – jest jednak zauważalna w naszym kraju.

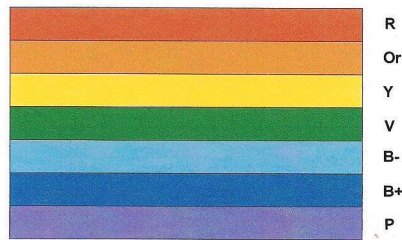
Podobną flagę można zobaczyć obecnie dość często w wielu krajach, głównie w miastach Europy Zachodniej i USA. Na pierwszy rzut oka można uznać, że to ta sama flaga. Też pasy, też kolory tęczy. Czyżby ruch spółdzielczy był w dalszym ciągu tak popularny? Okazuje się jednak, że jest to flaga zupełnie innej wspólnoty.

Powstała w 1978 roku w San Francisco, zaprojektowana przez Gilberta Bakera, jako symbol ruchu na rzecz wolności i praw dla homoseksualistów, głównie płci (czy oni mają pleć?) męskiej, zwanych obecnie, w dobie „political correction” – z amerykańska – gejami, a mających w Polsce swoje określenie rowerowe. Od końca lat siedemdziesiątych ruchy tzw. mniejszości seksualnych dążących do uznania ich praw przybrały na sile, zwłaszcza w USA. Flaga zaprojektowana przez Bakera dość szybko stawała się popularna. Ta pierwsza, osobiście wykonana przez autora, składała się z 8 pasów o następującej symbolice barw: różowa – seks, czerwona – życie, pomarańczowa – zdrowie, żółta – słońce, zielona – łączność z naturą, turkusowa – sztuka, indygo – harmonia, fiolet - duchowość. (rys. 3)

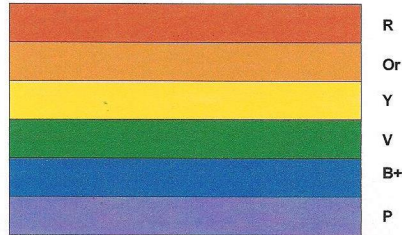
Rys. 3 Flaga projektu Gilberta Bakera

Na paradzie homoseksualistów w San Francisco w 1978 roku, w której uczestniczyło 250 tys. osób, flagi Bakera były użyte publicznie po raz pierwszy, aczkolwiek jeszcze w pojedynczych egzemplarzach. Pojawia się też jej 7-pasowy wariant (bez pasa różowego) (rys. 4).

Rys. 4 Wariant flagi Bakera z siedmioma pasami

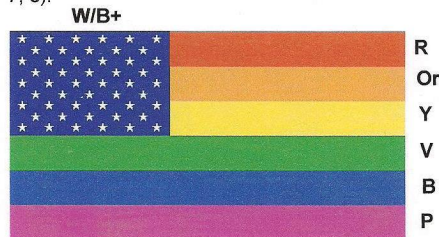
W czasie parady w San Francisco w 1979 r. flagami tęczowymi udekorowane już były ulice. Jednak względy praktyczne – trudności w uzyskaniu w wytwórni flag koloru różowego i turkusowego – spowodowały, że flagi miały tym razem tylko 6 pasów. (rys. 5).

Rys. 5 Flaga z parady w San Francisco w 1979 r.

Do 1981 r. flaga nie miała żadnego statusu oficjalnego. W 1982 r. Komitet Organizacyjny Parady Gejów w San Francisco przyjął tęczową flagę w wersji 6-pasowej, jako swój symbol.

Po roku 1982 zasięg 6-pasowej tęczowej flagi rozszerza się, początkowo w obrębie USA, a następnie w Europie i Australii. W końcu lat osiemdziesiątych była trzecią pod względem liczby sprzedanych flag w San Francisco – po amerykańskiej i stanowej. W USA też zaczynają powstawać warianty flagi tęczowej, jak połączenie jej z kantonem flagi USA czy trójkątem Puerto Rico, a także z elementami flagi stanu Maryland. (rys. 6, 7, 8).

Rys. 6 Tęczowa wersja flagi USA

Rys. 7 Tęczowa wersja flagi Puerto Rico

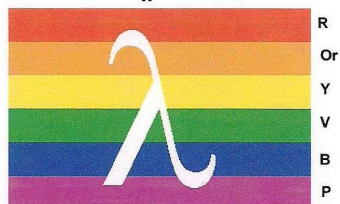

Rys. 8 Tęczowa wersja flagi stanu Maryland

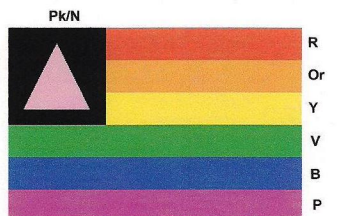
Obecnie flagę tęczaową gejów spotyka się w wielu miejscach na świecie. W Europie szczególnie rozpowszechniona jest w miastach Holandii i Niemiec. Flagi pojawiają się tu na domach, przy wejściach do barów, a także hoteli czy salonów kosmetycznych i fryzjerskich.

Jest cechą charakterystyczną, że omawiana flaga nie ma „góry” ani „dołu”. Sam autor pierwszej flagi – G. Baker – przyznał, że możliwe jest jedno i drugie ułożenie tej flagi.

Niekiedy flaga w tęczowe pasy łączona jest z innymi symbolami homoseksualistów – np. grecką literą „lambda” lub różowym trójkątem. (rys. 8 i 9).

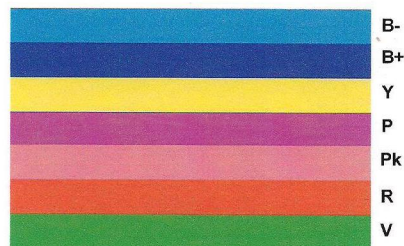
Rys. 8 Flaga tęczaowa z literą lambda

Rys. 9 Flaga tęczaowa z różowym trójkątem

Nie tylko w Polsce można pomylić się co do znaczenia flagi tęczaowej. Uniwersytet w Utrechcie używa flagi tęczaowej w 7 kolorach, o następującej symbolice (każda z barw odnosi się jednego z siedmiu fakultetów) (rys. nr 10):

B(-) – nauki społeczne, B(+) – literatura, Y – nauki matematyczno-fizyczne, Pr – weterynaria, Pink – teologia, R – prawo, V – medycyna.

Rys. 10 Flaga Uniwersytetu w Utrechcie

W Polsce tęczaową flagę – jak dotąd – można zobaczyć prawie wyłącznie jako symbol ruchu społecznego.

I choć niektórym popularna nazwa „Samopomoc Chłopska” może się „kojarzyć”, to jednak zdjęcie ze Szczurowej (Rys. 11) świadczy dobitnie o odmiennym znaczeniu tęczowych barw w Polsce niż w San Francisco czy Amsterdamie.

Rys. 11 Uroczystości z okazji 50 lat Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” we wsi Szczurowa (1999 r.)

Jacek Skorupski

z wykorzystaniem materiałów FOTW

Dziennik Rozkazów Nr 10 z dnia 22 czerwca 1939 roku.

OPIS TECHNICZNY PŁOMIENIA, SZNURÓW I CHWASTÓW DO FANFAR.

(załączniki od 1-4 poz. 95).

PŁOMIEŃ DO FANFARY

(rys. 1, 2, 6 i 7)

Płomień do fanfary składa się z 2 płatów w kształcie prostokąta o nieznacznie zaokrąglonych rogach dolnych.

Płaty, o wymiarach łącznie z galonem 45 cm na 37 cm, są wykonane z jedwabnego rypsu czerwonego (odcień cynobru).

Na prawej stronie płomienia (rys. 1 i 6) są wyhaftowane wzdłuż wszystkich krawędzi liście dębowe, w górnych zaś rogach i po środku dolnej i górnej krawędzi — czterolistne rozetki.

Po środku płomienia jest umieszczony orzeł państwowy, otoczony promieniami.

Na lewej stronie płomienia (rys. 2 i 7) są również wyhaftowane wzdłuż wszystkich krawędzi — liście dębowe, w górnych zaś rogach oraz pośrodku dolnej i górnej krawędzi — czterolistne rozetki, a po środku płomienia — wieniec z liści dębowych.

W środku tego wieńca umieszcza się inicjały, względnie emblematy wprowadzone dla żołnierzy danej jednostki organizacyjnej.

Jednostki organizacyjne, dla których zostały wprowadzone zarówno inicjały, jak i emblematy — umieszczają tylko inicjały.

Jednostki, dla których nie zostały wprowadzone ani inicjały ani emblematy — umieszczają swoją odznakę pamiątkową.

Inicjały haftuje się srebrnym szychem lub bajorkiem, emblematy zaś i odznaki pamiątkowe — srebrnym lub złotym szychem (bajorkiem) i jedwabnymi niemi — w kolorach, odpowiadających ustalonym wzorem.

Boczne i dolna krawędź płomienia są zakończone galonem z frędzlą, górna zaś krawędź — tylko samym galonem; szerokość galonu około 0,8 cm, długość frędzli — 4 cm.

Do górnej krawędzi płomienia jest przymocowanych 7 podwójnie złożonych żółtych tasemek jedwabnych, służących do przywiązywania płomienia do fanfary; długość złożonych tasemek wynosi około 7,5 cm.

Do haftowania liści dębowych, rozetek, promieni, wieńca, szponów, dziobu i korony orła używa się szychu lub bajorku złotego, do haftowania zaś orła — szychu lub bajorku srebrnego; galon pokryty drutem (masywem), frędzla z bajorku, a bajorek z drutu (masywu).

Odcień złota i srebra — jasny.

SZNURY I CHWASTY

(rys. 1, 3, 4, 5, 6 i 7).

A. Sznury i chwasty złote (rys. 1, 3 i 6).

W obu górnych rogach płomienia, w miejscach przymocowania zewnętrznych tasemek, jest przypięty sznur, związany w kokardę; na obu końcach tego sznura są zawieszony chwasty (po jednym na każdym końcu).

Drewniane trzony chwastów, pokryte drutem i oplecione wiązaną siateczką, są zakończone frędzlą. Tuż nad frędzlą — trzony są okręcone czterokrotnie sznurkiem.

Sznur jest czterokręgowy, sznurek zaś do okręcania trzonów trzyskręgowy.

Sznur i sznurek są wykonane z masywu złotego na bawełnianym podkładzie; pokrycie trzonów jest wykonane z drutu (masywu), siateczka wiązana ze sznureczka kręconego z szychu złoczonego, frędzla zaś z bajorku, a bajorek z drutu (masywu).

Odcień złota — jasny.

Średnica sznura czterokręowego — około 0,4 cm, sznurka trzyskręowego do okracania trzonu — około 0,2 cm.

Długość chwastu z frędzlą — około 8 cm, długość frędzli — około 4,5 cm; średnica trzonu górą — około 1,5 cm, nad okraceniem — około 2 cm, na okraceniu u nasady frędzli — około 2,5 cm.

B. Sznury i chwasty barwne (rys. 4, 5, 6, i 7).

Fanfary są okracane sznurem, którego wolny koniec jest zaopatrzony chwastem, zwisającym nieco poniżej prawych złotych chwastów przy płomieniu.

W jednostkach organizacyjnych, których sztandary są udekorowane orderem wirtuti militari — sznury i chwasty są barwy niebiesko-czarnej, we wszystkich zaś innych jednostkach — barwy biało-czerwonej (odcień cynobru).

Drewniane trzony chwastów, pokryte jedwabiem i oplecione wiązaną siateczką, są zakończone frędzlą. Tuż nad frędzlą — trzony są okracane czterokrotnie sznurkiem.

Sznur do okracania fanfar i sznurek do okracania trzonów jest czterokręowy.

Sznur, sznurek, wiązana siateczka i frędzla są wykonane ze sztucznego jedwabiu na bawełnianym podkładzie, pokrycie zaś trzonów — tylko z jedwabiu.

Trzon chwastu niebiesko-czarnego jest kryty jedwabiem niebieskim, wiązana zaś siateczka jest czarna, a sznurek do okracania trzonu, frędzla i sznur do okracania fanfary — niebiesko-czarne.

Trzon chwastu biało-czerwonego jest kryty jedwabiem białym, wiązana zaś siateczka jest czerwona, a sznurek do okracania trzonu, frędzla i sznur do okracania fanfary — biało-czerwone.

Średnica sznura czterokręowego — około 0,4 cm, sznurka czterokręowego do okracania trzonu — około 0,2 cm.

Długość chwastu z frędzlą około 8 cm, długość frędzli około 4,5 cm; średnica trzonu górą — około 1,5 cm, nad okraceniem — około 2 cm, na okraceniu u nasady frędzli — około 2,5 cm.

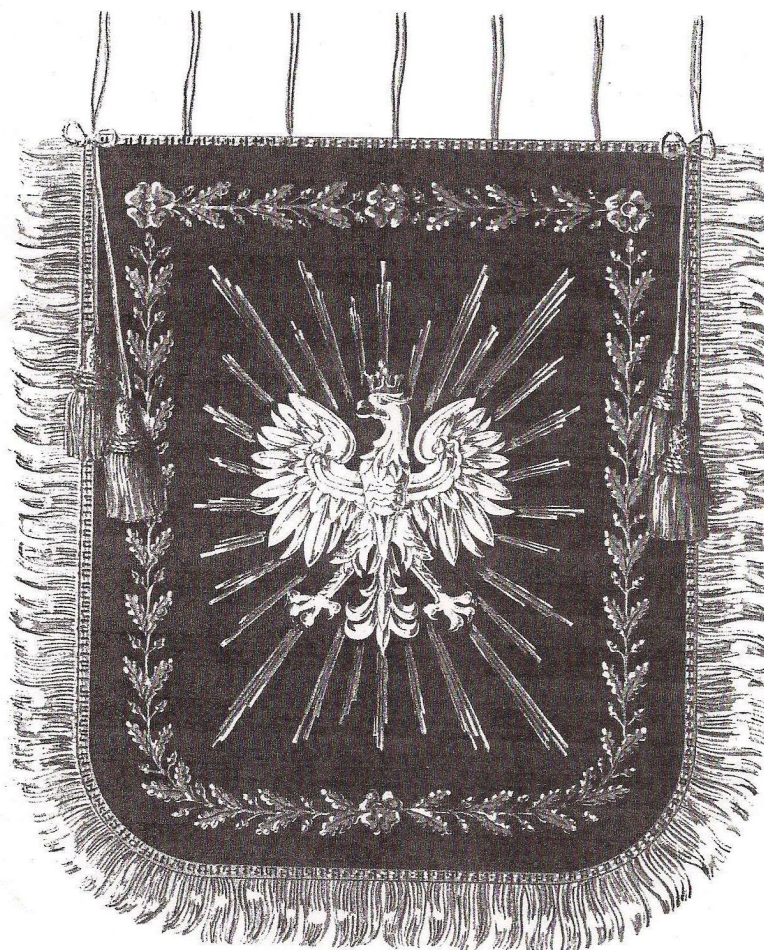
Gazette of Military Orders Nr 10 of 22 June 1939.

The text contains very detailed description of a trumpet banner and its cords and tassels. The banner is two-sided, made of red (cinabar) silk of dimensions 37 x 45 centimeters. The eagle and ornaments are embroidered. The eagle is silver with golden beak, crown and claws, the ornaments are golden. Inside the wreath may be embroidered silver number of the unit or its emblem in proper colours.

The cord, tassels and fringe are golden. The narrow ribbons at the top, used to mount the banner on trumpet, are yellow.

The pictures on the following pages show the obverse and the reverse of a trumpet banner in scale 1:3.

WZÓR PŁOMIENIA DO FANFAR

rys. 1

prawa strona płatu
(w skali 1:3)

WZÓR PŁOMIENIA DO FANFAR

rys. 2

lewa strona płatu
(w skali 1:3)

POLSKIE USTAWODAWSTWO WEKSYLOLOGICZNE

W tym odcinku prezentujemy najmniej znane weksylia polskie. Były one używane w czasie II wojny światowej w Wojsku Polskim na Zachodzie. Ustanawiano je w rozkazach Gabinetu Naczelnego Wodza i Ministra Spraw Wojskowych. Poniżej i na kolejnych stronach zamieszczamy kopie zamieszczanych w „Dzienniku Rozkazów” rozkazów i dołączonych do nich wzorów.

Gabinet Naczelnego Wodza
i Ministra Spraw Wojskowych
L.dz. 209/G.M.41.

DZIENNIK ROZKAZÓW Nr. 3
20-VI-1941

23.

NADANIE CHORAGIEWEK ROZPOZNAWCZYCH NA SAMOCHODY WYŻSZYCH DOWÓDCÓW, ATTACHE WOJSKOWYCH I KOMENDANTÓW GARNIZONÓW

Na podstawie art. 4. Dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24.XI.37 r. o znakach wojska i marymarki wojennej / Dz.U.R.P. Nr 5 poz.32/ - nadaje chorągiewki rozpoznawcze na samochody - według załączonego wzoru /załącznik Nr 2/- następującym wyższym dowódcom: Naczelnemu Wodzowi, I i II Generałowi do Złocień N.W., Szefowi Sztabu N.W., Inspektorowi Polskich Sił Powietrznych, Dowódcy I Korpusu, Zastępcy Dowódcy I Korpusu, Dowódcy Artylerii I Korpusu, Dowódcy Saperów I Korpusu, Dowódcy Brygad i równorzędnym, Attache Wojskowym i Dowódcóm Garnizonów. Prawo używania proporzyczków przez dowódców garnizonów na terenie I Korpusu reguluje Dowódca Korpusu.

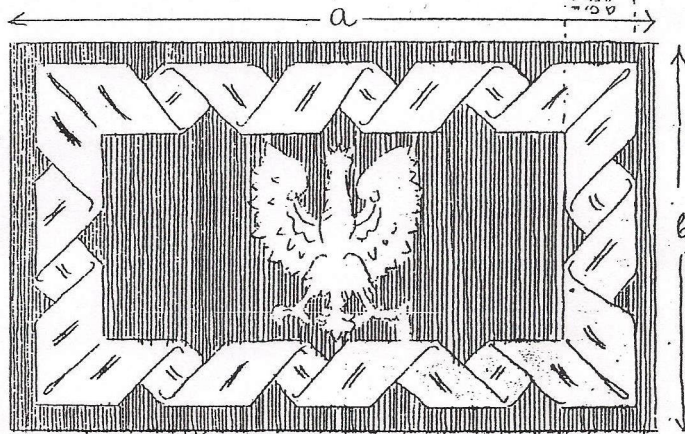
Chorągiewki rozpoznawcze wyższych dowódców mają na celu ułatwienie rozpoznania ich i ułatwienie ruchu wyższych dowódców, w szczególności w czasie działań wojennych. Samochody zaopatrzone w chorągiewki rozpoznawcze wyższych dowódców, mają prawo pierwszeństwa przejazdu przed wszystkimi innymi samochodami wojskowymi według stopni chorągiewek.

Chorągiewka rozpoznawcza wyższych dowódców może być rozwinięta na samochodzie jedynie o ile dany dowódca jest w nim obecny i występuje w charakterze ściśle służbowym. W każdym innym wypadku chorągiewka ma być zakryta futerałem.

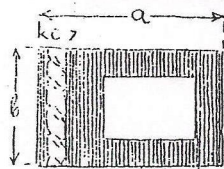
On this and the following pages are presented copies of military orders published in the "Dziennik Rozkazów" in London during the World War II. The orders of the Supreme Commander and Minister of the Military Affairs have established car flags, which were used during the war by officers in duty on the Western Front. On the next page there are the following flags:

Supreme Commander	
1 st and 2 nd general assisting the Supreme Commander	Commander of artillery of the 1 st Corps
Chief of Staff of the Supreme Commander	Commander of sappers of the 1 st Corps
Inspector of the Polish Air Force	Brigade Commander
Commander of the 1 st Corps	Military attaché
Deputy Commander of the 1 st Corps	Garrison commanders

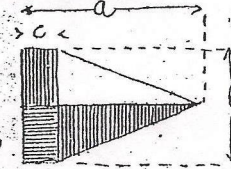
R KOLOR CZERWONY V KOL. ZIELONY KOL. CZARNY

NACZELNY WODZ

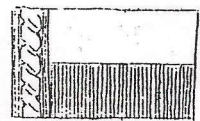

II II GENERAŁ DOZLEC. NW

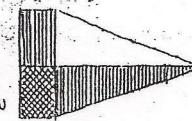

DOWÓDCA ARTYLERJI I GO KORPUSU

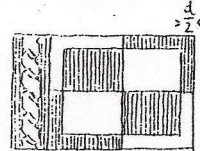
ZŁOTY GALON WIEJKA 1/4

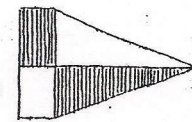
SŁEPI SZTABU NW

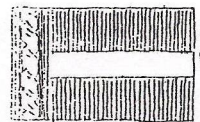
DOWÓDCA SAPERÓW I GO KORPUSU

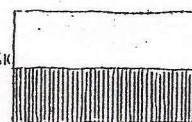
INSPEKTOR POLSKICH SİL POWIETRZNYCH

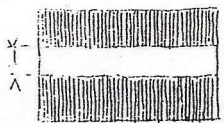
DOWÓDCA BRYGADY I RÓWNORZĘDNI

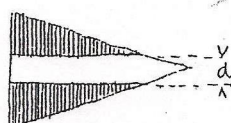
DOWÓDCA I GO KORP.

ATTACHÉ WOJSK

ZASTĘPCA DŁY I GO KORP.

KOMENDANCI GARNIZ.

$\frac{a}{b} = \frac{8}{5}; c = \frac{6}{5}; d = \frac{6}{4}$
 $p = + \frac{1}{6}$

PRZYKŁAD
CHURACHIEWKA
AMIOCHODOWA

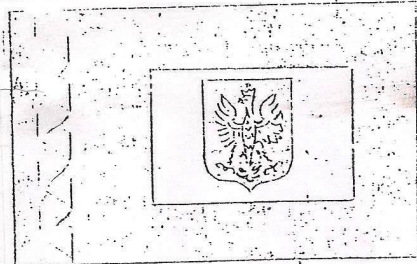
$a = 23 \text{ cm} \quad d = 45$
 $b = 17.5 \quad e = 18 (\frac{1}{4})$
 $c = 12$

L. dz. 1350/GM/42

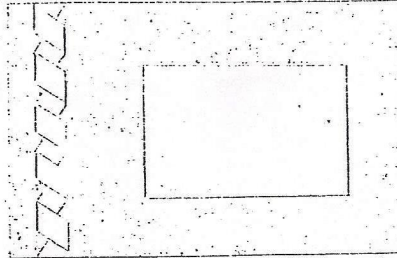
28.

CHORĄGIEWKI NA SAMOCHODY
WICEMINISTRA SPRAW WOJSK., DOWÓDCÓW ARMI I DÓJ 1. DYW. PANC.
I ZATWIERDZENIE.

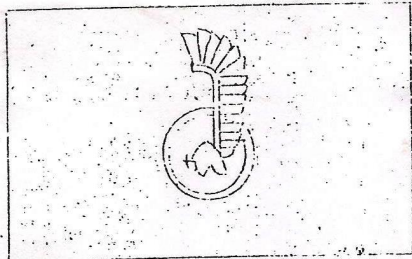
W uzupełnieniu rozkazu ogłoszonego w Dz. Rozk. M.S. Wojsk. Nr 5/41
poz. 23, zatwierdzam wzór chorągiewek na samochody Wiceministra Spraw
Wojskowych, dowódców Armii i dowódcy 1. Dywizji Pancerniej - jak zał. Nr 1.

WR
Wzór chorągiewki
na samochody dowódców armii
Army Commanders

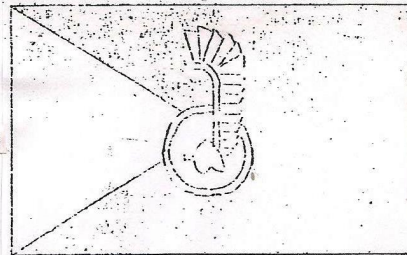

WR
Wzór chorągiewki
na samochód Wicemin. Spraw Wojsk.
Deputy Minister of Military Affairs

R
Wzór chorągiewki
na samochód Dowódcy 1. Dyw. Panc.
Commander of the 1st Armoured Division

W/O/N

WR
Chorągiewka rozpozn. na samochód
z-cy d-cy 1. Dyw. Panc.
Deputy Commander of the 1st Armoured Division

L. dz. 1638/GM./42.

44.

CHORĄGIEWKA ROZPOZNAWCZA
NA SAMOCHÓD ZASTĘPCY DÓJ 1. DYW. PANCERNEJ.

W uzupełnieniu rozkazu ogłoszonego w Dz. Rozk. M.S. Wojsk. Nr 4/42
poz. 28, zatwierdzam dodatkowo chorągiewkę rozpoznawczą zastępcy dowódcy
1. Dywizji Pancerniej.

Chorągiewka barwy czerwonej /cynober/ z białym trójkątem, którego
podstawa przytyka do drzewca. W środku chorągiewki znak rozpoznawczy
1. Dyw. Panc.

WYWIESZANIE FLAG PAŃSTWOWYCH NA BUDYNKACH
ZAJĘTYCH PRZEZ WŁADZE I INSTYTUCJE WOJSK.

Znależy wywieszania na stałe flag państwowych na budynkach zajętych przez władze i instytucje wojskowe na terenie Wielkiej Brytanii.

Flagi na budynkach wojskowych winny być wywieszane tylko w dzień święta narodowego, świąt narodowych państw sprzymierzonych - lub też na specjalne zarządzenia z okazji innych uroczystości.

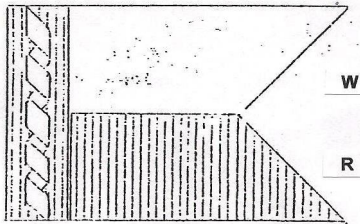
Flaga państwowa jest płachta o barwach białej i czerwonej /cynobar/ o dwóch poziomych równoległych pasach, równej szerokości i długości, z których górny jest biały, dolny zaś czerwony.

NADANIE CHORĄGLEWKI. ROZPOZNI. NA SAMOCHÓD
INSPEKTORA WYSZKOL. WOJSKA I INSPEKTORA DLA SPRAW ZARZĄDU WOJSK.

Na podstawie art. 4. dekretu Prezydenta R.P. z dn. 24. 11. 1937 r. o znakach wojska i mar. wojennej - nadać chorągiewkę rozpoznawczą na samochód Inspektora Wyszczolenia Wojska i Inspektora dla Spraw Zarządu Wojskowego - według wzoru zał. Nr 4.

Chorągiewka rozpoznawcza może być rozwinięta na samochodzie jedynie w razie występowania Inspektora w charakterze ścisłego służbowym.

W/R

Załącznik Nr 4.

Chorągiewka rozpoznawcza na sam. Insp. Wyszcz. Wojska i Inspektora dla Spraw Zarządu Wojsk.

The order Nr 54 published in the „Dziennik Rozkazów” Nr 7 of 1 December 1942 forbids permanent display of Polish flag on Polish military installations in Great Britain. It allows display of flags on holidays (Polish and of allies).

The order of 10 October 1943 establishes flag of the Inspector of Military Training and of the Inspector for the Military Management Affaires.

L. d. 2070/GM./42.

55.

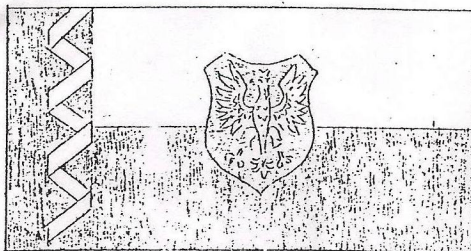
NADANIE CHORAGIEWEK ROZPOZNAWCZYCH NA SAMOCHODY
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ, ZASTĘPCY DOWODCY
ARMII I DOWODCÓW DYWIZYJ.

Na podstawie art. 4. dekretu Prezydenta R.P. z dnia 24.11.1937r.
o znakach wojska i marynarki wojennej Dz. U. R. P. Nr 5/32 i w uzupełnieniu
Dz. Rozk. MSWojsk. Nr 3/41. poz. 23 - nadaję chorągiewki rozpoznawcze według
załączonego wzoru na samochody:

Ministra Obrony Narodowej,
zastępcy dowódcy Armii,
dowódców dywizyj.

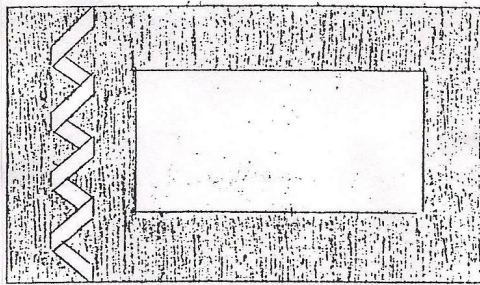
Chorągiewka rozpoznawcza wyższych dowódców może być rozwinięta
na samochodzie jedynie o ile dany dowódca jest w nim obecny i występuje
w charakterze ścisłego służbowym. W każdym innym wypadku chorągiewka
winna być zakryta futerałem.

Załącznik Nr 2, do
Dz. Rozk. Nr 7/42. poz. 50, i 55.

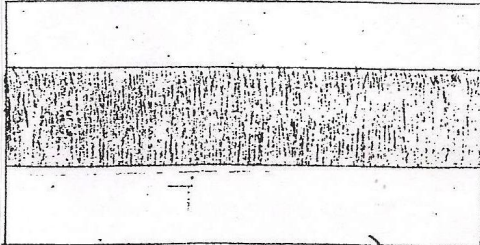

Chorągiewka na samochód
Ministra Obrony Narodowej.

The order Nr 55 published in "Dziennik Rozkazów" Nr 7 of 1 December 1942 introduces flags of Defence Minister (picture above), Deputy Commander of the Army, and Division Commanders (pictures on the following page). All grey areas are red, white are white.

Chorągiewka na samochód
zastępcy Dowódcy Armii.

Chorągiewka na samochód
dowódców dywizyj.

GABINET NACZELNEGO WODZA

DZIENNIK ROZKAZÓW Nr 1
6-III-1944

L. dz. 78/GNW/44.

4.
CHORĄGLEWKI ROZPOZN. NA SAMOCH. INSPE. WYSZK. WOJSKA
I INSPEKTORA DLA SPRAW ZARZ. WOJSK. - ZMIANA.

Zmianiam wzór chorągiewki rozpoznawczej na samochody Inspektora Wyszkożenia Wojska i Inspektora dla Spraw Zarządu Wojskowego, zatwierdzony w Dz. Rozk. Nr 4/43. zał. Nr. 4.

Chorągiewka rozpoznawcza Inspektora Wyszkożenia Wojska i Inspektora dla Spraw Zarządu Wojskowego winna być prostokątna /bez wycięcia/.

Prawo do używania znaków w kształcie prostokąta z wycięciem przyznaje tylko marynarce wojennej.

The order Nr 4 published in the "Dziennik Rozkazów" Nr 1 of 6 March 1944 established the new flag of the Inspector of Military Training and of the Inspector for the Military Management. It states that flags with the swallowtail are allowed only in the Polish Navy.

61.

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ
z dnia 15. października 1943 r.
o zmianie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia
24. listopada 1937 r. o znakach wojska i mar. wojennej.

Na podstawie art. 63, ust. 1/ustawy konstytucyjnej
stanowiąc co następuje:

Art. 1.

W art. 10, pkt. 3, dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej
z dnia 24. listopada 1937 r. o znakach wojska i marynarki wojennej /Dz.
U. R. P. z 1938 r. Nr. 5. poz. 32/ przed słowem: "Honor" dodaje się słowo
"Bóg".

Art. 2.

Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Ministro-
wi Obrony Narodowej.

Art. 3.

Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszo-
nia.

Prezydent Rzeczypospolitej: Wł. Raczkiewicz

Przewodniczący Rady Ministrów: St. Mikołajczyk

Minister Obrony Narod.: M. Kukiel gen. dyw.

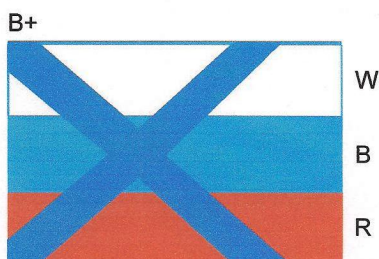
The decree of the President of the Republic of Poland of 15 October 1943, in force as of 22 December 1943, adds the word "Bóg" (God) before "Honor" (Honour) on military colours.

POLSKIE TOWARZYSTWO SEKSJOLOGICZNE

PREZES: Janusz M. Lipiński
WICEPREZES: Władysław Szustkowski, Alfred Łasunowski
SEKRETARZ: Mieczysław Górecki
SEKRETARZ WSPOMAGAJĄCY: Janusz M. Lipiński, Alfred Łasunowski, Władysław Szustkowski

ROSYJSKIE BANDERY I FLAGI UŻYWANE NA MORZU

Przywrócona w 1992 r. rosyjska bandera wojenna jest trzecią, po duńskiej i szwedzkiej, najstarszą na świecie banderą o wzorze innym niż flaga państwowa. Dokładnej daty jej ustanowienia nie sposób dokładnie ustalić, gdyż nieznany jest odnośny dokument, a zachowane źródła ikonograficzne pozwalają na określenie czasu tylko w przybliżeniu.

Pierwsza bandera wojenna, ok. 1689 ?
The first ensign, ca 1689 ?

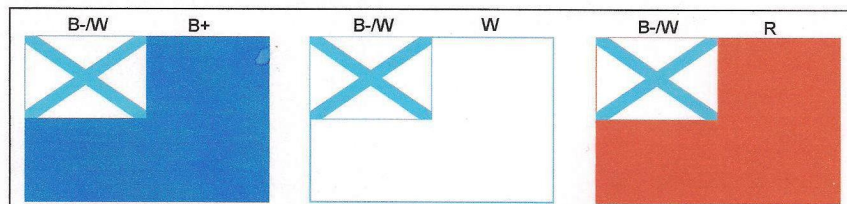
Pierwszy rysunek bandery rosyjskiej ukazał się w atlasie, wydanym w Paryżu w 1693 r. Już wtedy widniał na niej niebieski krzyż św. Andrzeja (*Andriejewskij krieszt*), którego ramiona sięgały do trzech skrajów płata. Płat nie był jednak biały, jak później, lecz był złożony z trzech poziomych pasów: białego, niebieskiego i czerwonego.

Wiadomo, że dwie fregaty - pierwsze okręty floty rosyjskiej, zostały

spuszczone na wodę latem 1689 r. Ponieważ musiały już wtedy nosić banderę należy założyć, że zaprojektowano ją, zatwierdzono wzór i wykonano nie później niż w pierwszych miesiącach tegoż roku lub nawet pod koniec 1688 r.

Nie wiemy, kiedy zmieniono wzór bandery. Można przypuszczać, że nastąpiło to pod koniec XVII w. bowiem na rosyjskich tablicach flag z 1700 i 1701 r. widnieją już trzy bandery dla trzech części eskadry: awangardy, grupy głównej i ariergardy. Każda z tych bander miała w białym kantonie niebieski krzyż św. Andrzeja i różniły się tylko barwą płata. Płat bandery straży przedniej był niebieski, grupy głównej biały a straży tylnej czerwony.

Bandery te podnoszono na dziobie okrętu, można więc przypuszczać, że istniała także bandera umieszczana na rufie i że miała kształt i barwy takie jak widniały w kantonie, czyli była już taka jak dzisiaj. Najstarszy wizerunek takiej bandery jest na rosyjskim sztychu z 1712 r. Przedstawiony na nim okręt ma na dziobie znaną od 1700 r. banderę ariergardy, na maszcie głównym powiewa carska chorągiew morska, a na rufie jest biała bandera z niebieskim krzyżem św. Andrzeja. Na obu banderach krzyż jest luzem, czyli jego końce nie dochodzą do rogów płata lub kantonu. Przyczyną tego może być fakt, że łatwiej było naszyć krzyż na płat niż wykańczać rogi płata wraz z końcami ramion krzyża, tak więc nie należy się tu doszukiwać merytorycznej różnicy, tym bardziej że bandera ariergardy ma krzyż luzem, podczas gdy na rysunkach z 1700 i 1701 r. krzyże dochodziły do rogów kantonu. Przypuszczalnie właśnie różnice w wyko-

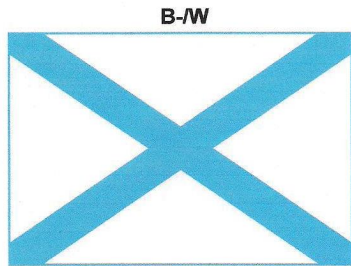

Bandery awangardy, grupy głównej i ariergardy, 1700-1797.

Ensigns of Vanguard, Main Group and Rear Guard, 1700-1797.

naniu bander skłoniły rosyjską admiralicję do umieszczenia w regulaminie z 1720 r. obowiązującego wzoru bandery, białej z niebieskim krzyżem, którego ramiona dochodziły do rogów płata.

Od tego czasu *andriejewskij flag* - jak nazwano banderę - przetrwał w niezmienionej postaci do 18 XI 1917 r. i w takiej postaci przywrócono go w 1992 r.

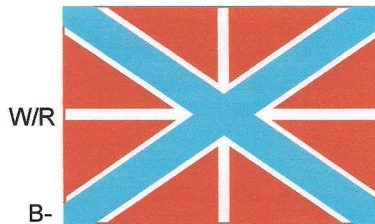
**Bandera wojenna 1700-1917 i od 1992.
War Ensign 1700-1917, and since 1992.**

W dniu 16 I 1992 r. na roboczym spotkaniu szefowie 7 państw Wspólnoty Niepodległych Państw podpisali protokół o wprowadzeniu bandery rosyjskiej w miejsce dotychczasowej bandery sowieckiej. Prezydent Borys Jelcyn podpisał w dniu 21 VII 1992 r. dekret o banderach, flagach, proporcach i znakach marynarki wojennej Federacji Rosyjskiej. W dekreście nakazano, aby uroczysta wymiana bander i flag sowieckich na rosyjskie odbyła się 26 lipca 1992 r.

Na mocy dekretu wprowadzono 19 weksyliów, z których tylko 2 przejęto w niezmienionej postaci z zespołu weksyliów marynarki wojennej istniejącego przed przewrotem bolszewickim z 1917 r. Jest to bandera wojenna i proporzec dziobowy.

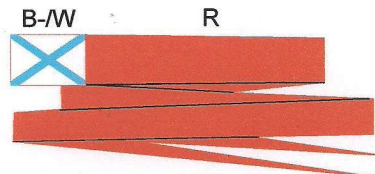
Bandery i flagi mają ma proporcje 2:3. Szerokość ramion krzyża na banderze wynosi 1/10 długości płata.

Proporzec dziobowy ma również proporcje 2:3. Płat jest czerwony z wąskim białym krzyżem (1/20 szerokości płata). Na to nałożony jest niebieski krzyż św. Andrzeja (ramiona szerokości 1/10 długości płata) z białym wąskim (1/40 szerokości płata) obrzeżeniem.

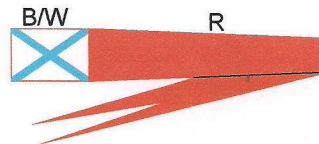

**Proporzec dziobowy 1700-1920 i od 1992.
Jack, 1700-1920, and since 1992**

W czasach Rosji carskiej znak okrętowy był biały z banderą wojenną w części czołowej. Teraz barwę białą zmieniono na czerwoną. Proporcje znaku okrętowego wynoszą 1:30 (1:12 na kutrach). Długość wycięcia jest równa 1/7 długości znaku, a odstęp między końcami języków wynosi 1/4 szerokości bandery.

**Znak na okrętach od 1992.
Masthead pennant on (warships, since 1992.**

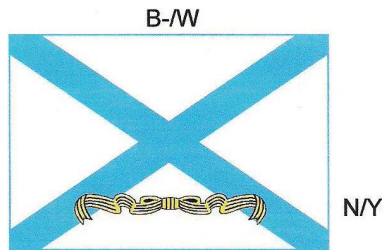

**Znak na kutrach od 1992.
Masthead pennant on cutters, since 1992.**

Pozostałe weksylia są kombinacją carskich i sowieckich. Na wzór sowiecki wprowadzono bandery jednostek zastużonych i odznaczonych: gwardyjską, z orderem i gwardyjską z orderem.

Bandera gwardyjska ma wzór bandery wojennej. W środku dolnej połowy jest umieszczona złota gwardyjska wstęga długości 11/12 szerokości płata i szerokości 1/20 szerokości płata.

Bandera z orderem ma również wzór bandery wojennej a w białym kanto-

Bandera gwardyjska
Ensign of Honour

nie równym 1/4 powierzchni płata umieszczany jest wizerunek orderu.

Bandera z orderem
Ensign with an order

Jeśli orderem jest odznaczona jednostka gwardyjska, na swej banderze ma biały kanton z orderem i wstęgę gwardyjską.

Bandera jednostki gwardyjskiej z orderem
Ensign of a guard unit with an order

Podobnie jak za czasów sowieckich, bandera wojenna nie przysługuje okrętom i kutrom niektórych służb marynarki wojennej. Są to jednostki

pomocnicze, hydrograficzne i poszukiwawczo-ratownicze, które mają własne bandery.

Bandera jednostek pomocniczych marynarki wojennej ma płat niebieski i banderę wojenną w kantonie. Proporcje 2:3. Bandera jednostek hydrograficznych marynarki wojennej ma wzór identyczny z poprzednią z tym, że w centrum części

Bandera jednostek pomocniczych
Ensign of the auxiliary vessels

swobodnej jest obramowany na czarno biały krąg (o średnicy 1/2 szerokości płata) z czarnym rysunkiem latarni morskiej.

Bandera jednostek hydrograficznych
Ensign of hydrographic ships

Bandera jednostek ratowniczych
Ensign of rescue vessels

Kolejne weksylia rosyjskiej marynarki wojennej to flagi ministra obrony i dowódców.

Flaga ministra obrony ma wzór proporca z godłem herbu państwowego na białym okrągłym polu z złotym wieńcem oliwnym przepasanym u dołu żółtą wstęgą (wysokość wieńca 6/7 szerokości flagi).

Colours of the Jack

Y wreath Arms in proper colours

**Flaga ministra obrony
Minister of Defence**

Podobną flagę, na której godło zastąpiono dwiema czerwonymi kotwicami, ma szef sztabu generalnego.

Colours of the Jack
Y wreath R anchors

**Flaga szefa sztabu generalnego
Chief of the General Staff**

Dowódca floty wojennej Rosji ma flagę o wzorze bandery wojennej ze złotym wieńcem w centrum i godłem państwowym umieszczonym w białym polu wewnątrz wieńca.

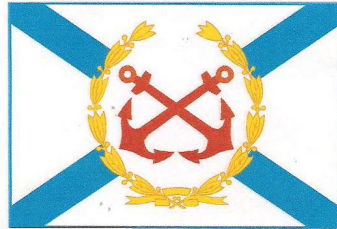
Taki sam wzór ma flaga szefa sztabu marynarki wojennej z tym, że wewnątrz wieńca są skrzyżowane dwie czerwone kotwice.

Y wreath B-W Arms in proper colours

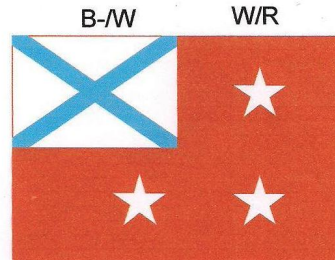
**Flaga dowódcy marynarki wojennej
Commander of the Navy**

Y wreath B-W R anchors

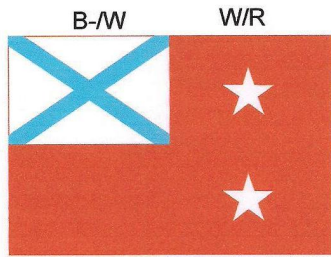

**Flaga szefa sztabu marynarki wojennej
Chief of Staff of the Navy**

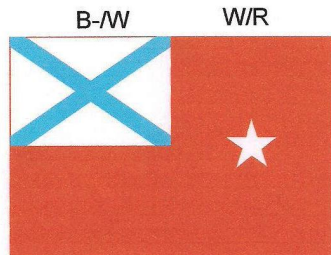
Flagi dowódców zgrupowań okrętów mają czerwony płat z banderą wojenną w kantonie. Na fladze dowódcy floty są trzy białe gwiazdy (średnica 1/4 szerokości płata), na fladze dowódcy flotylli lub eskadry dwie gwiazdy a na fladze grupy okrętów jedna gwiazda.

**Flaga dowódcy floty
Fleet Commander**

Flaga dowódcy flotylli, eskadry
Squadron or Flotilla Commander

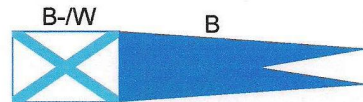

Flaga dowódcy zgrupowania okrętów
Naval Force Commander

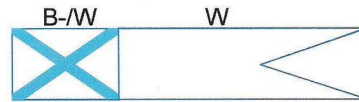
W użyciu są też proporce służbowe o proporcjach 1:5, których czoło tworzy bandera wojenna, a część swobodna jest zakończona strefami ostrymi o długości równej długości bandery. Część swobodna proporca dowódcy grupy okrętów jest czerwona, dowódcy dywizjonu niebieska a starszego na redzie biała.

Proporze dowódcy zgrupowania okrętów
Naval Force Commander

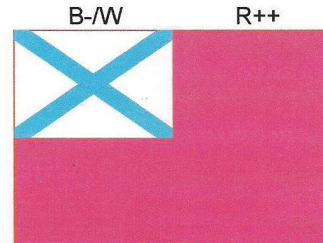

Proporze dowódcy dywizjonu
Division Commander

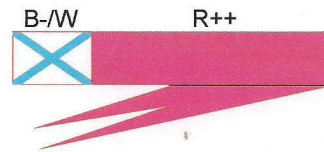

Proporze starszego na redzie
Senior officer in the roads

Dwa ostatnie weksylia z prezydenckiego dekretu to bandera i znak okrętów i kutrów wojsk wewnętrznych. Bandera jest wiśniowa i ma banderę wojenną w kantonie. Bandera wojenna stanowi czoło znaku również barwy wiśniowej.

Bandera wojsk wewnętrznych
Ensign of Internal Forces

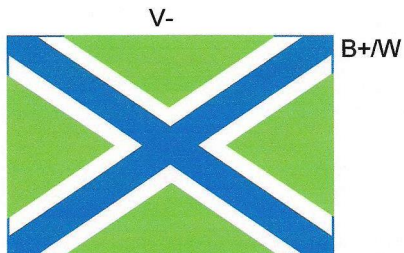

Znak okrętów i kutrów wojsk wewnętrznych
Internal Affairs Forces Pennant

Znak ma proporcje 1:12, długość języków wynosi 1/7 długości znaku, a szerokość między końcami języków jest równa połowie szerokości czoła znaku.

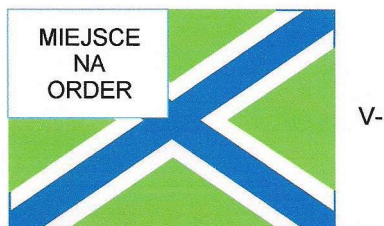
Kolejne weksylia zostały wprowadzone na mocy dekretu prezydenta Jelcyna z dnia 21 maja 1993 r. Jest to zespół znaków rozpoznawczych, używanych przez Wojska Pograniczne Federacji Rosyjskiej.

Bandera wszystkich jednostek pływających tych wojsk jest zielona z niebieskim krzyżem skośnym obramowanym na białą.

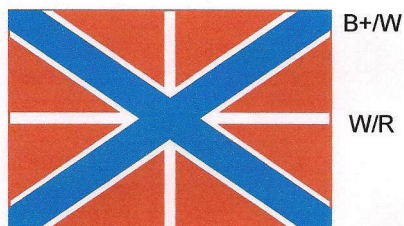
Bandera wojsk pogranicza
Ensign of the Border Forces

Wojska pogranicza mają też specjalną banderę dla jednostek odznaczonych orderem.

Bandera wojsk pogranicza z orderem
Ensign of the Border Forces vessels with an order

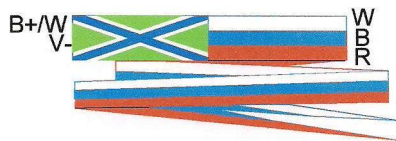
Proporzec dziobowy jest niemal identyczny z proporcem marynarki wojennej. Jedyna różnica to ciemniejszy niebieski krzyż skośny.

Proporzec dziobowy Wojsk Pogranicza
Jack of the Border Forces

Znak ma w części czołowej banderę Wojsk Pogranicza (w proporcjach 1:3), a część swobodna jest w barwach Rosji. Proporcje znaku dla okrętów wynoszą 1:30, a dla kutrów 1:12.

Długość wycięcia w części swobodnej wynosi 1/7 długości znaku, a odstęp między końcami języków 1/2 szerokości bandery.

Znak okrętowy wojsk pogranicza
Masthead Pennant of the Border Forces

Flagi najwyższych dowódców wojsk pogranicza mają wzór bandery tych wojsk z emblematem w centrum płata, zajmującym 6/7 szerokości płata.

Y wreath Arms in proper colours

Flaga naczelnego dowódcy wojsk pogranicza
Commander-in-Chief of the Border Forces

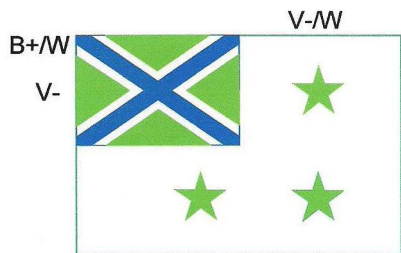
Y wreath B+ anchors

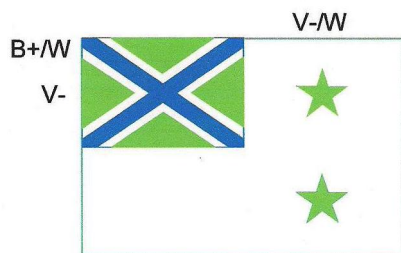
Flaga zastępcy dowódcy wojsk pogranicza
Deputy Commander of the Border Forces

Flagi poszczególnych dowódców są wzorowane na flagach używanych w marynarce wojennej. W miejsce bandery marynarki wojennej jest bandera wojsk

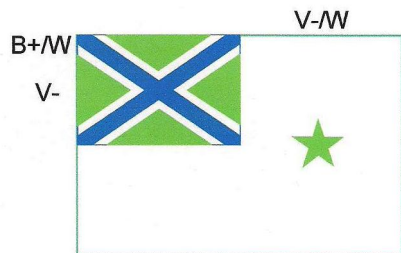
pogranicza, płat jest biały a gwiazdy zielone.

Flaga zastępcy dowódcy okręgu
Deputy District Commander of the Border Forces

Flaga dowódcy okręgu
District Commander of the Border Forces

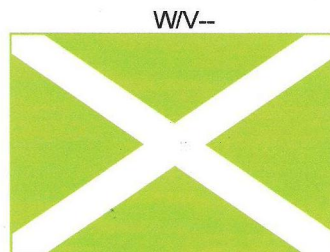
Flaga dowódcy grupy okrętów wojsk pogranicza
Group Commander of the Border Forces

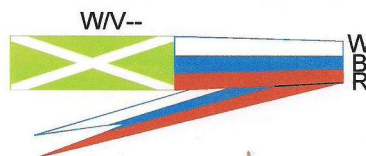
Flaga dowódcy grupy okrętów (starszego na redzie)
Group Commander of the Border Forces (senior officer in the roads)

Własne weksylia mają również organy celne Republiki Rosyjskiej. W dekreście prezydenta Jelcyna z dnia 3 grudnia 1994 r. ustanowiono banderę i znak okrętów i statków rzecznych.

Bandera jest zielona z białym krzyżem św. Andrzeja. Znak ma banderę celną w części czołowej (o proporcjach 1:3) i barwy Rosji w części swobodnej. Proporcje znaku 1:12, długość wycięcia równa się 1/7 długości znaku, a odstęp między końcami języków wynosi 1/2 szerokości części czołowej.

Bandera celna
Customs Ensign

Znak jednostek morskich i rzecznych organów celnych
Masthead Pennant of the Customs vessels at sea and on inland waters

ALFRED ZNAMIEROWSKI

ENGLISH SUMMARY

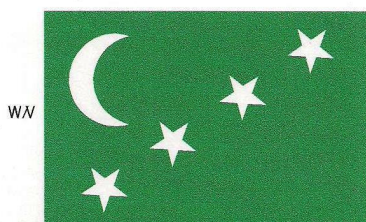
The Russian ensign, introduced around 1700 was readopted officially in 1992. Together with the ensign, president Boris Yeltsin has decreed on 21 July 1992 altogether 19 flags. They have replaced the Soviet flags on 26 July 1992.

The decree of 21 May 1993 has established flags of the Border Forces, and another one of 3 December 1994 has introduced the Ensign and the Masthead Pennant of the Customs vessels.

KOMORY

To wyspiarskie państewko na Oceanie Indyjskim ma już szóstą flagę od czasu, kiedy w 1962 roku uzyskało szeroką autonomię pod władzą francuską. Pierwszą flagę, zieloną z białymi gwiazdami i półksiężycem, wprowadzono w lipcu 1963 roku. Zieleń płała i biały półksiężyc to symbole islamu. Umieszczone po przekątnej cztery białe gwiazdy, reprezentowały cztery wyspy archipelagu - Wielki Komor, Nzami (Anjouan), Mwali (Mohéli) i Majotę.

Flaga ta była modyfikacją projektu, który przedstawiła heraldyczka francuska Suzanne Gauthier. Na jej projekcie osie pionowe gwiazd, ułożonych w łagodny łuk, były prostopadłe do dłuższych skrajów płata. Na fładze, którą wprowadzono do użytku gwiazdy ułożono w jednej linii, a ich osie pionowe były prostopadłe do tej linii, biegnącej od dołu skraju czołowego do góry skraju swobodnego.

VII 1963 - XI 1975

W lipcu 1973 roku Francja wyraziła gotowość przyznania w ciągu pięciu lat Komorom niepodległości, lecz uzależniła to od wyniku referendum. Podczas gdy na trzech wyspach olbrzymia większość ludności opowiedziała się za niepodległością, dwie trzecie mieszkańców Majotty wołało pozostać pod rządami Francji. W związku z tym francuskie Zgromadzenie Narodowe postanowiło w czerwcu 1975 roku, że konstytucja niepodległych Komorów musi zostać zatwierdzona na każdej z czterech wysp. Odpowiedzią na to było jednostron-

ne proklamowanie niepodległości w dniu 6 lipca 1975 roku przez komorski parlament (w głosowaniu nie uczestniczyli deputowani z Majotty). Pierwszym prezydentem został dotychczasowy premier Ahmed Abdallah, lecz 3 sierpnia władzę przejął w wyniku zamachu stanu Ali Soilih, były minister prac publicznych. Przez kilka miesięcy nowe państwo używało dotychczasowej flagi. Nową wprowadzono w dniu 12 listopada 1975, kiedy Komory zostały członkiem ONZ. Były na niej, choć w innym układzie, cztery gwiazdy i półksiężyc, lecz zieleń stała się barwą podrzędną, a za główną przyjęto czerwień, co odzwierciedlało socjalistyczne zabarwienie rządu.

12 XI 1975 - IX 1978

Wskutek udanego zamachu stanu z dnia 13 maja 1978 do władzy powrócił Ahmad Abdallah. Z flagi usunięto czerwień, a półksiężyc i gwiazdy ułożono podobnie jak na pierwszej fładze. W miejsce republiki socjaldemokratycznej proklamowano Federalną Republikę Islamską.

1 X 1978 - VI 1992

Niecały rok po powrocie do władzy Abdallah wprowadził rządy jednopartyjne, zlikwidował stanowisko premiera i wtrącił do więzień swych przeciwników politycznych. W 1989 roku został zamordowany. Nowego prezydenta wybrano w marcu 1990 roku, lecz jeszcze przez trzy lata nie było w kraju stabilizacji politycznej. W sierpniu 1990 roku doszło do nieudanego zamachu stanu, a rok później prezydent nie ustąpił na żądanie Sądu Najwyższego i wprowadził stan wyjątkowy. W styczniu 1992 roku utworzono tymczasowy rząd pojednania narodowego, który opracował i poddał pod głosowanie nową konstytucję, przewidującą przywrócenie wielopartyjności. W konstytucji przyjętej w czerwcu 1992 roku ustanowiono nową flagę, która różniła się od poprzedniej tylko tym, że półksiężyc obrócono rogami do góry, a osie pionowe gwiazd, ułożonych w linii poziomej między rogami, były prostopadłe do tej linii. Nie jest pewne, kiedy tę flagę wprowadzono do użytku. Daty, które podano tutaj pod rysunkami flag to daty odpowiednich aktów prawnych.

7 VI 1992 - 14 XII 1996

Flagę tę zmieniono na mocy zamieszczonego obok rozporządzenia rady ministrów, zatwierdzonego i ogłoszonego przez prezydenta państwa w dniu 28 października 1996 roku.

W rozporządzeniu opisano wzór nowej flagi, a barwę zieloną określono jako „zieleń ogrodową”. Prezydent zarządził, że nowa flaga ma w dniu 15 XII 1996 roku o godzinie 0 zastąpić dotychczasową.

Na fladze podkreślono islamski charakter kraju, dodając do dotychczasowo-

wych symboli słowa „Allah” (u góry) i „Mahomet” (u dołu).

LE PRÉSIDENT DE LA REPUBLIQUE

ORDONNANCE 96-001/PR
Relative aux caractéristiques de l'emblème national

VU la constitution notamment ses articles 2 alinéa 1er et 70 alinéa 2 ;

Le conseil des Ministres entendu ;

ORDONNE :

Article 1er. - L'emblème national est un drapeau en satin (en fibre synthétique) vert jardin de forme rectangulaire dont la largeur est égale à deux tiers (2/3) de la longueur.

Il est fixé à la hampe par une largeur.

Article 2. - Le drapeau est frappé au centre d'un croissant et de quatre étoiles. Celles-ci sont disposées de façon rectiligne d'une pointe à l'autre du croissant. Ce dernier est dessiné de manière à ce que la ligne droite formée par les étoiles soit parallèle à la largeur opposée à celle fixée à la hampe.

Le croissant et les étoiles sont de couleur blanche.

Article 3. - Sont écrits, dans l'angle supérieur à droite, le nom d' "Allah", et dans l'angle diagonalement opposé, le nom de " Muhammad".

Ces noms sont écrits en caractères arabes de couleur blanche.

Article 4. - Le drapeau est confectionné conformément aux indications mentionnées aux articles précédents et suivant le modèle annexé à la présente ordonnance.

A la date du 15 décembre 1996 à zéro heure, le nouveau drapeau remplacera, en tous lieux l'ancien devenu caduc.

Article 5. - La présente ordonnance sera publiée au Journal Officiel de la République Fédérale Islamique des Comores et exécutée comme loi de l'Etat.

Moroni, le 28 octobre 1996
Le Président de la République
MOHAMED TAKI ABDOULKARIM

15 XII 1996 - początek 2002

Flaga była dwustronna, gdyż chciano uniknąć lustrzanego odbicia słów „Allah” i „Mahomet” na stronie odwrotnej..

15 XII 1996 - początek 2002

Jak widzimy z powyższego, liczba czterech gwiazd powtarza się w każdym wzorze flagi państwowej chociaż nigdy nie odpowiadało to rzeczywistości. Po uzyskaniu przez Komory niepodległości Majotta nigdy nie była częścią tego państwa, a na wyspach Nzwami (Anjouan) i Mwali (Mohéli) były silne dążenia separatystyczne, ukoronowane w sierpniu 1997 roku ogłoszeniem niepodległości Anjouanu. Mieszkańcy tej wyspy, podobnie jak Majotty, pragną przyłączenia do Francji, a proklamowanie niepodległości miało być pierwszym krokiem na drodze do tego celu. Francja jednak w dalszym ciągu uznaje integralność Komorów i działa na rzecz ich jedności.

Wynikiem starań o przezwycięzenie podziałów i przywrócenie jedności była niedawna zmiana nazwy państwa na Unię Komorów, w ramach której poszczególne wyspy mają cieszyć się szeroką autonomią. Wyrazem akceptacji dla różnorodności jest nowa flaga, na której dotychczasowy symbol Komorów, półksiężyc z czterema gwiazdami na zielonym tle, sąsiaduje

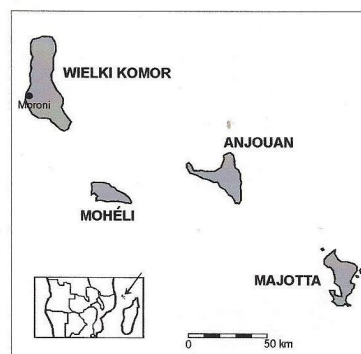
z czterema barwnymi pasami. Pasy te, podobnie jak gwiazdy, reprezentują poszczególne wyspy archipelagu - żółty Mwali, biały Majottę, czerwony Nzwami niebieski Wielki Komor.

Obecna flaga Komorów

Flaga ta jest już używana, choć oficjalnie stanie się symbolem państwowym dopiero po przyjęciu nowej konstytucji w referendum na wszystkich wyspach.

Alfred Znamierowski

POLSKIE TOWARZYSTWO WEKSYLOLOGICZNE

ul. Raclawicka 103, 02-634 Warszawa Tel. (22) 844 41 58

PREZES: Jacek Skorupski

SEKRETARZ GENERALNY: Andrzej Bełowski

WICEPREZESI: Władysław Serwatowski, Alfred Znamierowski

SKARBNIK: Michał Godlewski

REDAKCJA BIULETYNU FLAGA: Jacek Skorupski, Alfred Znamierowski Telefon: (22) 793 05 10